

Advocatenextremisme

Citation for published version (APA):

Bakker Schut, P. H., Mols, G., & Spronken, T. (1997). Advocatenextremisme. *Advocatenblad*, 77(11), 516-520.

Document status and date:

Published: 01/01/1997

Document Version:

Publisher's PDF, also known as Version of record

Please check the document version of this publication:

- A submitted manuscript is the version of the article upon submission and before peer-review. There can be important differences between the submitted version and the official published version of record. People interested in the research are advised to contact the author for the final version of the publication, or visit the DOI to the publisher's website.
- The final author version and the galley proof are versions of the publication after peer review.
- The final published version features the final layout of the paper including the volume, issue and page numbers.

[Link to publication](#)

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

If the publication is distributed under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license above, please follow below link for the End User Agreement:

www.umlib.nl/taverne-license

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at:

repository@maastrichtuniversity.nl

providing details and we will investigate your claim.

De feiten

Mevrouw B is buiten gemeenschap van goederen gehuwd met A, die directeur/aandeelhouder is van A Beheer B.V. en namens B een leasecontract betreffende een auto heeft ondertekend. De lease-auto wordt door A of zijn B.V. gebruikt. De leasetermijnen worden door de leasemaatschappij aan A Beheer B.V. gefactureerd; dit is in een door A ondertekende brief namens B aan de leasemaatschappij verzocht. Wanneer er hapering in de betaling van de termijnen optreedt, wordt er conservatoir beslag gelegd op de woning die op naam van B staat en wordt zij gedagvaard tot betaling van het krachtens de lease-overeenkomst verschuldigde. Mr X krijgt van A opdracht namens B verweer te voeren. Het kantoor van mr X treedt al jaren voor het echtpaar op, maar A onderhield altijd de contacten met het kantoor. Met betrekking tot de onderhavige procedure was dit niet anders. Het door mr X gevoerde verweer, inhoudende dat het contract niet B maar A Beheer B.V. aanging, wordt door de Rechtbank verworpen. Uit verschillende omstandigheden leidt de Rechtbank af, dat B partij bij de overeenkomst is gebleven, en zij wijst de vordering tegen B toe. Er wordt geen hoger beroep ingesteld. Mr X heeft over de procureursstelling niet met B overleg gepleegd, hij heeft de opgestelde processtukken niet met haar besproken en haar ook niet in kennis gesteld van het veroordelend vonnis. B klaagt zich hierover.

De Raad

Naar het oordeel van de Raad moet een advocaat telkens als hij de behandeling van een zaak op zich neemt er voor zorgen dat over de opdracht of de opdrachtgever (achteraf) geen misverstanden kunnen ontstaan. Mr X heeft dit niet gedaan, alhoewel daartoe alle aanleiding was. Reeds omdat het contract op naam van B stond en zij gedagvaard was lag het voor de hand dat mr X B rechtstreeks hierover zou benaderen of dat hij op zijn minst over een bewijsstuk zou beschikken, waaruit kon blijken dat A bevoegd was namens B de zaak aan mr X voor te leggen en met hem te bespreken. Dit klemt te meer nu A en B buiten gemeenschap van goederen waren gehuwd, hetgeen aan mr X bekend was. Bovendien ging het lease-contract A Beheer B.V. aan en B had er dus belang bij dat niet zij maar A Beheer B.V. zou worden veroordeeld als de vordering toewijsbaar zou zijn. Mr X had er onder gegeven omstandigheden voor moeten zorgen dat B persoonlijk met het veroordelend vonnis bekend werd gemaakt. Dit heeft hij eveneens nagelaten, waardoor aan B de mogelijkheid werd onthouden om van het vonnis te appelleren. B kon bij hoger beroep belang hebben. De Raad is van oordeel dat mr X aanmerkelijk te kort is geschoten in de behartiging van de belangen van B. De klacht is dus gegrond.

Volgt

Berisping.

HET WOORD IS AAN DE LEZER

Advocatenextremisme

Het was als een dolkstoot in de rug, het herderlijk schrijven van de Deken in het *Advocatenblad* 1997/6 onder de titel 'Vrijmoedig en verstandig', waarin hij zoals het bij dat soort brieven hoort, zonder man en paard te noemen van alles suggereert over strafpleiters die zich aan extremisme schuldig zouden maken. De emotie viert bij hen de boventoon, aangevuld met of afgewisseld door publiciteitsgevoeligheid en (zo men wil: of) ijdelheid. Eigenbelang of persoonlijke (niet professionele) emoties overvleugelen het belang van de cliënt en een en ander manifesteert zich in het uiten van beschuldigingen van leugens en strafbare feiten aan het adres van het Openbaar Ministerie (OM). En de kans dat die beschuldigingen juist zijn is volgens de Deken uitermate gering. Dat strafpleiters het belang van hun cliënt uit het oog verliezen en uit eigenbelang of frustratie stellingen betrekken die het belang van de cliënt zelfs kunnen schaden, is een zware beschuldiging. Deze raakt immers de kern van taak die

de (straf)advocaat behoort te vervullen.

Wij zouden onze reactie kunnen beperken tot de constatering dat de landelijk Deken niet weet waar hij over spreekt. Maar de zaak is daarvoor te serieus, met name omdat de indruk wordt bevestigd dat sommige strafpleiters alleen voor de eigen eer pleiten, en het OM te zwaar bestoken. Die indruk heeft het OM al eerder en vaker gewekt en wordt nu bevestigd nota bene door de nationale baas van de eigen beroepsorganisatie. Dan zal het dus wel waar zijn.

Wat bovendien de kwestie een extra dimensie geeft is dat de Deken sommige niet met name genoemde strafrechtadvocaten vogelvrij verklaart en ze zo een gemakkelijke prooi van het OM maakt.¹ Dat terwijl iedereen die de berichtgeving in de kranten op dit onderwerp enigszins gevolgd heeft, weet dat men name de verdediging in de Octopuszaak en Adèle van der Plas, als advocate in een andere strafzaak (zie NRC 8 april 1997), door de Amsterdamse hoofdofficier van justitie

¹ Het OM pakte het commentaar van de Deken triomfantelijk op in het huisblad met de toepasselijke naam 'Opportuun'.

*Wij willen aantonen
dat de beschuldigingen
aan het adres van het
OM helemaal niet zo
ongefundeerd zijn*

Vrakking zijn beschuldigd van laster aan het adres van 'zijn officieren' Teeven, Witteveen en Valente. Wie past de, door de Deken vervaardigde, schoen? Past die schoen überhaupt iemand? En stuit het niet tegen de borst dat dit herderlijke schrijven van de Deken volgens zijn eigen zeggen in NRC van 22 maart 1997 tot stand is gekomen op verzoek van nota bene het OM?

Wij reageren niet zozeer omdat wij ons aangesproken voelen, maar omdat het niet aangaat dat de landelijk Deken voor de vuist weg iets roept, dat een belangrijk deel van de beroepsgroep kan schaden. In feite maakt de Deken zich in zijn eigen kring aan juist datgene schuldig wat hij desbetreffende strafrechtadvocaten verwijt: aan ongefundeerde beschuldigingen. Beschuldigingen die niet kunnen worden verzacht door de gemoedelijke roonzetting van het schrijven dat de geest uitademt van: 'dit is toch een tikkeltje te wild, amigo?'.

Een van de, ook onder advocaten bekende, beginselen is het zorgvuldigheidsbeginsel. Dat is door de Deken niet in acht genomen nu hij, voorzover onze informatie strekt, zich niet tevoren binnen de eigen beroepsgroep of bij die advocaten die het (kennelijk) betreft, heeft laten informeren over de juistheid van de stelling van het OM dat strafpleiters met een zekere regelmaat grenzen overschrijden door ongefundeerde beschuldigingen te uiten aan het adres van het OM. Dat is in een tijd waarin het er alle schijn van heeft dat de strafprocedure aan het verharden is, doordat de strafpleiter en de vertegenwoordiger van het OM steeds meer als opponenten tegenover elkaar staan en bereid zijn tot het uiterste te gaan ter behartiging van de onderscheiden belangen, bijzonder verontrustend. Men zou hopen en verwachten dat de tegenwind tegen het offensief van het OM toch tenminste opsteekt vanuit de Orde zelf, en niet dat de strafpleiter vanuit die hoek de wind van voren krijgt.

Wij willen aantonen dat de beschuldigingen aan het adres van het OM helemaal niet zo ongefundeerd zijn, zodat moet worden geconstateerd dat de Deken al te gemakkelijk aan de leiband van het OM heeft gewandeld. Voor zover ons bekend heeft de Deken niet de moeite genomen nader onderzoek te doen naar de juistheid van concrete beschuldigingen in concrete strafzaken gericht aan het OM. Zo er al sprake zou zijn van onoorbaar gedrag dan ligt het op de weg van de plaatselijk Deken om daar al dan niet op aanwijzing van het OM, in het kader van een tuchtprocedure nader onderzoek naar in te stellen. Uit niets blijkt dat de landelijk Deken zich heeft verstaan met een of meer plaatselijke Dekens zodat wij het ervoor houden dat dat overleg niet heeft plaatsgevonden. Was dat wel

gebeurd, dan zou de landelijk Deken hebben vernomen dat er bijvoorbeeld correspondentie is over mogelijk grensoverschrijdend optreden door de verdediging Spong/Mols in het Octopusproces tussen de plaatselijk Deken te 's-Gravenhage en de hoofdofficier van justitie te Amsterdam. Uiteindelijk was de voorlopige conclusie van de Deken dat hij na lezing van het pleidooi met de algemeen geformuleerde klacht van de hoofdofficier niets aan kon. Waar het OM op lokaal niveau bakzeil haalde, nadat de Deken kennis had genomen van de onderliggende stukken, daar haalt het op landelijk niveau triomfantelijk ruimschoots de buit binnen met het als herderlijk schrijven betiteld commentaar van de Deken over advocatenextremisme. Nu de concrete voorbeelden waar de Deken op doelt ontbreken is het enige dat overblijft een smeulend vuur, dat veel rook afscheidt. En waar rook is, is vuur (geweest) nietwaar?

Vaagheid en gebrek aan inhoudelijke argumenten zijn overigens kenmerken van het debat over het functioneren van het OM en de verdediging in strafzaken. Alom wordt gesproken over een verharding tussen partijen in de rechtszaal zonder dat wordt aangegeven waaruit die verharding dan wel bestaat. Een begin van een analyse wordt gegeven met de stelling dat ons strafproces aan het 'veramerikaniseren' is. In het Amerikaanse accusatoire procesmodel is de positie van het OM maar ook van de verdediging fundamenteel anders dan in het door harmonie overheerste model zoals dat in ons land tot nu toe overwegend te doen gebruikelijk was. Het OM als 'crime fighter', ontdaan van elk scheutje magistratelijheid, vraagt om een tegenstander die met kracht de stellingen en het bewijs van het OM bestrijdt, mede op basis van resultaten van eigen onderzoek. De oorzaak van de verharding in Nederland moet ons inziens echter ergens anders worden gezocht. De wijzigingen in de verhoudingen tot nu toe, zijn vooral het gevolg van het feit dat het OM met een zekere regelmaat zich bevoegd acht in het belang van de opsporing, zaken anders voor te spiegelen dan de realiteit gebiedt, hetgeen meestal gebeurt door het weglaten van (achteraf bezien) voor de verdediging en rechter belangrijke informatie. Zittingen worden meer en meer het toneel van een strijd om informatie, waarbij het OM, zeker gelet op de discutabele rechtmatigheid van een aantal opsporingsmethoden, mikpunt wordt van kritiek. Dit is eerder het gevolg van het feit dat het OM na de bevindingen van de Enquêtecommissie Opsporingsmethoden van zijn magistratelijke voetsruk is gevallen, dan van een zogenaamde 'veramerikanisering'. Ter discussie staat immers niet alleen meer het vaststellen van de feiten in een strafzaak en de daaraan te verbinden juridische consequenties, maar de integri-

teit van de rechtstaat zelf waarin de overheid zich kennelijk gelegitimeerd acht de misdaad te bestrijden door haar eigen regels aan haar laars te lappen. Het is dan ook niet vreemd dat de vertegenwoordigers van deze overheid, de officieren van justitie, ter terechtzitting onder vuur van de verdediging komen te liggen. En daarmee komen we aan de kern van de zaak: is de stelling wel juist dat beschuldigingen aan het adres van het OM in de sfeer van leugens en strafbare feiten maar zelden gefundeerd zijn? Wij zullen aan de hand van concrete voorbeelden aantonen dat die door de Deken betrokken stelling in zijn algemeenheid niet juist is.

Alvorens daartoe over te gaan is het goed om stil te staan bij een overigens wat trage start van het leerstuk van de doorwerking van het materiële recht in het toepassen van strafvorderlijke bevoegdheden. Materieelrechtelijke aspecten van het doen en het nalaten van de bij het strafproces betrokken actoren krijgen momenteel steeds meer aandacht. Dat is een ontwikkeling die ook de Orde van Advocaten niet vreemd is. Wij wijzen op de zogeheten Bruyninxregels, bedoeld om betrokkenheid van advocaten bij strafbare gedragingen te minimaliseren en om te bewerkstelligen dat het aannemen van mogelijk van misdrijf afkomstig geld als honorarium niet wegens heling wordt vervolgd. Nu is verscherpte aandacht voor de materieel strafrechtelijke aspecten van opsporings- en vervolgingshandelingen natuurlijk vervelend, wanneer blijkt dat bepaalde gedragingen kunnen worden gekwalificeerd als een strafbaar feit, ook wanneer een en ander met de beste bedoelingen, bijvoorbeeld het bevorderen van het opsporingsonderzoek of het vereenvoudigen van de bewijsvoering, is gedaan. De parlementaire enquêtecommissie Van Traa heeft duidelijk gemaakt dat bij het bestrijden van de zogenaamde georganiseerde (drugs)misdadaad op grote schaal opsporingsmethoden zijn gebruikt die tenminste discutabel waren en vaak evenzovele strafbare feiten opleverden. Voor dat laatste is ten onrechte minder aandacht geweest. Als voorbeeld dienen niet alleen de doorlevering van drugs, maar ook de zogeheten u-bocht constructie. Het gaat in dit laatste geval om het afdekken van de bron in een ambtseidig opgemaakt proces-verbaal, door te doen voorkomen alsof de daarin weergegeven informatie van een andere politiedienst afkomstig is. Vergeten wordt dat de u-bocht constructie ook valt in de termen van artikel 225 Sr: valsheid in geschriften.

Gedragingen van, of onder verantwoordelijkheid van, het OM die uiteindelijk als strafbaar feit kunnen worden gekwalificeerd zijn bepaald geen uitzondering meer en beschuldigingen van de verdediging aan het adres van OM zijn uit het oogpunt van de verdediging

uiterst relevant. Want het kwalificeren van strafprocesuele relevante gedragingen in termen van strafbare feiten vormt de basis van een verweer naar de toelaatbaarheid van het te kwalificeren gedrag en de daaruit voortvloeiende conclusie met betrekking tot de ontvankelijkheid van het OM en de bruikbaarheid van het gevonden materiaal voor het bewijs. Ook de proportionaliteitsvraag doet zich hier voor: in hoeverre is het geoorloofd dat de overheid een of meer strafbare feiten van een zeker kaliber pleegt om andere feiten (van geringere ernst) op te sporen en te vervolgen?

Loze praat van de verdediging?

Als het gaat om onregelmatigheden die zich zouden hebben voorgedaan tijdens het voorbereidend onderzoek in strafzaken, de proactieve fase daaronder begrepen, dan komt de niet-ontvankelijkheid van het OM volgens inmiddels vaste rechtspraak pas in beeld wanneer er sprake is van ernstige inbreuken op beginselen van een behoorlijke procesorde waardoor doelbewust of met grove veronachtzaming van de belangen van de verdachte aan diens recht op een eerlijke behandeling van zijn zaak tekort is gedaan.²

De advocaat die onregelmatigheden in deze sfeer aan de orde wil stellen zal dit moeten doen ook indien nog niet voor 100% vaststaat dat die ernstige inbreuken op de rechtsbeginselen zich hebben voorgedaan. Voldoende is dat het aannemelijk is dat gehandeld is in strijd met algemene beginselen van behoorlijke strafrechtspleging. Ook wanneer nog nader onderzoek moet plaatsvinden is de advocaat vanuit zijn verplichting de belangen van zijn cliënt te behartigen met het oog op een niet-ontvankelijkheidsverweer gehouden de mogelijke onregelmatigheden naar voren te brengen. Hierbij wrekt zich de praktijk van het achterhouden voor rechter en verdediging door het OM van gevoelige informatie.

Niet zelden treedt na het voeren van het verweer ter zitting de fase in van de herformulering in de pers. Het komt regelmatig voor dat een uitgebalanceerd en onderbouwd verweer de volgende dag in de krant is gesteld tot de pakkende kop: Advocaat beschuldigt officier van justitie van leugens!

Los daarvan, vermogen wij niet in te zien dat met een onderbouwd niet-ontvankelijkheidsverweer de verdediging in strafzaken de grenzen van wat betamelijk is overschrijdt.

Het mag bovendien toch ook als bekend worden verondersteld dat door enkele gerechtshoven en ook door de Hoge Raad in de afgelopen jaren in meerdere zaken is vastgesteld dat een dergelijk verweer hout sneed.³ Het meest recente voorbeeld is de uitspraak van de Hoge Raad van 4 februari 1997, waar in de zogenaamde Dordtse containerzaak het

2 Vgl. HR 19 december 1995, NJ 1996, 249 (Zwolsman).

3 Vgl. o.a. Gerechtshof te 's-Gravenhage 29-1-1996, NJ 1996, 413, Gerechtshof te Amsterdam 25-4-1996, o.a. NJCM-Bulletin 21-4 (1996), p. 512 e.v. en Hoge Raad 4-2-1997, NJB 21-2-1997, afl. 8, p. 352, nr. 33.

oordeel van het Hof wordt geaccepteerd dat een ontkenning onder ede van de zogenaamde Delta-methode door een opsporingsambtenaar en het niet ingrijpen van het Openbaar Ministerie ter voorkoming van misleiding van de rechter op dit punt, inderdaad tot niet-ontvankelijkheid van het Openbaar Ministerie moet leiden. Het betreft hier een zaak waarin door de verdediging in een vroeg stadium reeds vragen waren gesteld over de gehanteerde opsporingsmethoden naar aanleiding van de diverse tegenstrijdigheden en witte vlekken in het dossier. Ging deze kritische opstelling vanaf het begin in zijn algemeenheid te ver? Vervalt dit oordeel eerst op het moment dat de Hoge Raad in vijfde instantie (na een uitgebracht Fort-rechercherapport en na ruim vier jaar) de verdediging in de door haar geuite kritiek gelijk geeft?

Een zaak waarin de Hoge Raad nog niet heeft geoordeeld betreft de kwestie waarin de advocate Adèle van der Plas recentelijk door de hoofdofficier van justitie te Amsterdam, mr J.M. Vrakking werd beschuldigd van mogelijke laster jegens zijn officieren van justitie F. Teeven en J. Valente. In twee instanties werd een beroep op niet-ontvankelijkheid gedaan wegens het inzetten van de hoofdverdachte als informant en wegens het uitlenen van de onder politie-observatie staande container aan de Belgische douane de nacht voordat daarin de voor het bewijs gebruikte cocaïne werd gevonden. Beide verweren steunden op feiten die naar voren waren gekomen uit een in opdracht van de verdediging verricht onderzoek door een particulier recherche-bureau. Noch over de informant die gedurende het gehele opsporingsonderzoek een prominente rol bij het plegen van het strafbare feit vervulde, noch over de verplaatsing van de container vanuit de Antwerpse haven naar een nabij gelegen politie opleidingschool in de nacht vóór aflevering aan de verdachtengroep, was in het dossier iets vermeld geweest. Sterker nog, dit laatste was ter zitting tegenover de rechter in eerste instantie zelfs in algemene termen ontkend door de leider van het opsporingsonderzoek en eerst later, na het onderzoek door de verdediging erkend. Ook het feit dat de op mysterieuze gronden nog steeds voorrvluchtrige hoofdverdachte in de zaak inderdaad jarenlang informant was geweest van diverse CID's, werd eerst later in een soort 'slip of the tongue' door de officier van justitie Teeven toegegeven tegenover de voorzitter van de strafkamer van de rechtbank, buiten de zitting om in een zaak van een mede-verdachte. Daarop trok de strafkamer zich uit de zaak terug waarmee de juistheid van de stelling van de verdediging werd bevestigd.

Naar aanleiding van de in de zaak door het recherchebureau verrichte naspeuringen in

België en naar de informantenstatus van de nooit opgespoorde hoofdverdachte, is door de verdediging aan zowel de hoofdofficier van justitie te Amsterdam als aan de minister van Justitie als aan het gerechtshof tijdens de behandeling van de zaak verzocht een en ander door de rijksrecherche nader te laten uitzoeken. Geen van de aangezochte instanties willigde het verzoek in. De raadvrouw werd door de hoofdofficier te verstaan gegeven dat haar opmerking tegenover de minister van Justitie dat de behandelend officieren van justitie haars inziens niet conform de waarheid hadden verklaard, voor hem de grens van artikel 261 Sr (smaad) raakte, zo niet overschreed.

Een half jaar na dato bleek een van de officieren in kwestie, mr Teeven een strafrechtelijk onderzoek te leiden naar de rechtmatigheid van de door het recherchebureau verrichte naspeuringen. Er zou mogelijk valsheid in geschriften zijn gepleegd en/of oplichting. In het kader van dit onderzoek werden alle bescheiden over andere lopende onderzoeken door het recherchebureau middels een huiszoeking in beslag genomen. Het feit dat het hier voornamelijk onderzoeken betrof die in opdracht van geheimhouders (advocaten) door het bureau werden verricht⁴, werd gemakshalve even vergeten. Aan de pers werd door bronnen van justitie meegedeeld dat het bureau werd verdacht van het met behulp van bevriende politiemensen fabriceren van documenten en verklaringen, met behulp waarvan de advocate Adèle van der Plas zou hebben geprobeerd een van cocaïnehandel verdachte cliënt vrij te pleiten. (NRC 8 april 1997). Op haar vraag in dit verband kreeg de advocate van het Openbaar Ministerie schriftelijk bericht dat niet werd uitgesloten dat ook zij als verdachte zou kunnen worden aangemerkt wegens gebruikmaking van de door het bureau vergaarde onderzoekresultaten.

In het Octopusproces is door de verdediging van Koos R. beargumenteerd een aantal strafbare feiten vermeld waaraan het Openbaar Ministerie zich bij de opsporing en vervolging schuldig zou hebben gemaakt. Daarbij gaat het om feiten zoals de weigering als getuige antwoord te geven op door de rechter-commissaris gestelde vragen, om heling, oplichting en het beïnvloeden van getuigen.

Wat opvalt is dat niet of nauwelijks inhoudelijk wordt gereageerd op de vaststelling dat bepaalde gedragingen eenvoudig kunnen worden gevat in termen van strafbare gedragingen. Daarmee worden de verweren natuurlijk niet minder juist. Wat verder opvalt is dat het de verdediging niet eenvoudig wordt gemaakt om langs de geëigende wegen nader onderzoek te doen. Een verzoek om de rijksrecherche in te schakelen wordt genegeerd, en wie zich over een officier van justitie beklaagt bij

4 Vgl. bijv. de Hoge Raad 29 maart 1994, NJ 1994, 552.

de hoofdofficier wordt of met een kluitje in het riet gestuurd of vangt anderszins bot. Een artikel 12-13 Sv-procedure zoals bijvoorbeeld gestart bij het Amsterdamse Hof tegen een lid van het parket dat weigerde als getuige vragen te beantwoorden wordt gefrustreerd omdat de behandeling nog steeds op zich laat wachten.

Wat is er nu aan de hand: gaat het hier wat de advocaten betreft om extremisten in toga die bij het verdedigen van hun cliënten te ver gaan en die ten gevolge van hun eigen emoties de belangen van hun cliënt uit het oog hebben verloren? of gaat het om intimidatie van strafadvocaten die niet schromen om op volhardende wijze onjuistheden in de verslaglegging van gehanteerde opsporingsmethoden boven tafel te krijgen en die juist in het belang van hun cliënten proberen argumenten aan te dragen ter onderbouwing van een alleszins gerechtvaardigd niet-ontvankelijkheidsverweer?

Tot besluit

Verdedigen in strafzaken is meer dan de behartiging van de belangen van de individuele verdachte. Het is ook een strijd om de normen en waarden van de rechtsstaat. Die strijd wordt heviger naarmate de indruk ontstaat dat een van de partijen het minder nauw

neemt met de handhaving van beginselen die fundamenteel zijn voor de democratische rechtsstaat. Zo beschouwd gaat het in strafzaken ook om een principiële strijd die over en weer door de procespartijen ook als zodanig moet worden erkend. Tussen die partijen moet uit oogpunt van 'fair play' respect bestaan voor elkaars stellingen en dat impliceert dat men de inhoud van elkaars stellingen serieus neemt. Het OM zal de handschoen moeten oppakken en moeten aantonen dat de beschuldigingen onjuist zijn of uit verdedigingsoogpunt irrelevant, in plaats van te roepen dat het 'not done' is.

De erkenning en legitimiteit van het conflict, ook als het OM daarbij partij is, is immers een wezenlijk onderdeel van het strafproces. Het OM kan zich daarbij niet zomaar buiten het strafproces en de rechtsorde plaatsen met een beroep op 'hogere' belangen. Het is bijzonder teleurstellend dat de Deken zich voor de afleidingsmanoeuvres van het OM heeft laten gebruiken.

Pieter Herman Bakker Schut
Gerard Mols
Taru Spronken

Reactie

Strafrechtadvocaten leggen vaak een grote mate van vasthoudendheid, creativiteit en bezieling aan de dag. Zij verdienen daarvoor bewondering. Daarom zou ik graag zeggen dat ik het met mrs Bakker Schut c.s. eens ben. Maar dat ben ik niet.

Wat de politie en het OM in het kader, met name, van 'buitenwettelijke' opsporingsmethoden deden en nog doen, kan niet door de beugel. Verschillende aspecten daarvan kunnen (zelfs) als strafbaar feit worden gekwalificeerd. En dan moeten strafadvocaten daar krachtig tegen van leer kunnen trekken – zo vat ik, wat kort door de bocht, het standpunt van mrs Bakker Schut c.s. samen.

Natuurlijk is dat zo. Maar daar ging het niet om. Het ging er om, of je er goed aan doet om ambtenaren van het OM persoonlijk van onfatsoenlijk of zelfs van laakbaar crimineel gedrag te beschuldigen. Dat lijkt mij, ook na lezing van de bovenstaande bijdrage, gewoonlijk niet gewettigd.

Strafrechtadvocaten vinden – overigens op zeer plausibele gronden – dat het in geding zijnde gedrag van ambtenaren van het OM onrechtmatig is, of zelfs strafbare feiten op-

levert. Het OM, daarin door enige rechtspraak gesteund, neemt een ander standpunt in. Er is dus een juridische controverse, zoals die ons vertrouwd is op alle gebieden van de rechtspraak. Algemeen hanteren wij de vuistregel dat je in zo'n controverse je wederpartij niet voor rotte vis moet uitmaken. Omdat je daarmee méér zegt dan werkelijk verantwoord is, en omdat je met zo'n vergaand standpunt je cliënt vaak geen dienst bewijst. Ik geloof eigenlijk niet dat daar door veel strafrechtadvocaten anders over wordt gedacht.

De strafrechtadvocatuur verdient onze steun en onze sympathie. Een meningsverschil zoals het hiervóór blijken, doet daar niets aan af.

J.L.R.A. Huydecoper
Algemeen Deken